

הצעת חוק חינוך מיוחד (תיקון מס' 6) (שילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים במסגרות רגילות), התשס"ב-2001

1. תיקון סעיף 1 בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, במקום ההגדרה "ילד בעל צרכים מיוחדים" יבוא –
"ילד בעל צרכים מיוחדים" – אדם בגיל שלוש עד עשרים ואחת, שמחמת לקות משמעותית, מוגבלת יכולתו להתנהגות מסתגלת והוא נזקק לחינוך מיוחד; לענין זה "לקות" – לקות גופנית, לקות שכלית, לקות רגשית-התנהגותית, לקות חושית, לקות קוגניטיבית או שפתית או לקויות התפתחותיות כוללניות;".

2. תיקון סעיף 7 בסעיף 7 לחוק העיקרי –

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) על אף הוראות סעיף קטן (א), רשאי השר לקבוע כללים בדבר רישומו של ילד בעל צרכים מיוחדים במוסד לחינוך מיוחד, גם בלא שוועדת השמה קבעה את זכאותו לחינוך מיוחד ואת השמתו במוסד לחינוך מיוחד, ובלבד שהוריו ביקשו את השמתו במוסד לחינוך מיוחד על סמך חוות דעת בכתב של גורמים מקצועיים;".

(2) סעיף קטן (ג) – יימחק;

(3) בסעיף קטן (ה), אחרי "מספר הזכאים לחינוך מיוחד" יבוא "ולתוספת הוראה ולימוד שיטתיים ולשירותים מיוחדים לפי פרק ד'¹".

¹ הצעת חוק מס' פ/1839; הועברה לוועדה ביום ט' בכסלו התשס"א (6 בדצמבר 2000).
² ס"ח התשמ"ח, עמ' 114; התשי"ס, עמ' 243.

"פרק ד' 1: שילוב ילד בעל צרכים מיוחדים בחינוך הרגיל

הגדרות 20א. בפרק זה –

"ילד משולב" - ילד בעל צרכים מיוחדים, הזכאי לחינוך חינוך לפי סעיף 6(א) לחוק לימוד חובה, התש"ט-1949¹, אשר ועדת השמה או ועדת שילוב בית ספרית, כאמור בסעיף 20ד, החליטה על זכאותו לתוספת של הוראה ולימוד שיטתיים ולשירותים מיוחדים לפי פרק זה במוסד חינוך מוכר שאיננו מוסד לחינוך מיוחד (להלן בפרק זה – מוסד רגיל);
"עובד חינוך" – מי שעוסק בהוראה או בחינוך במוסד חינוך.

20ב. ילד משולב יהיה זכאי, במסגרת לימודיו במוסד רגיל, לתוספת של הוראה ולימוד שיטתיים ולשירותים מיוחדים לפי חוק זה; לענין זה "שירותים מיוחדים" – עזרים מסייעים, שירותים פסיכולוגיים, שירותים פארא-רפואיים וכל שירות אחר שהשר קבע בצו, בהתייעצות עם שר הבריאות או עם שר העבודה והרווחה, לפי העניין.
זכאות ילד בעל צרכים מיוחדים במסגרת החינוך הרגיל

20ג. השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע תכנית לשילוב ילדים בעלי צרכים מיוחדים במוסדות רגילים, ואת נוהל הקצאת המשאבים למוסדות הרגילים לענין זה.
תכנית שילוב

20ד. (א) השר יקבע הוראות בדבר הקמתה ודרכי פעולתה של ועדת שילוב בית ספרית במוסד רגיל (להלן – ועדת שילוב). בועדה יהיו חברים מנהל המוסד הרגיל, והוא יעמוד בראשה, מחנך הכיתה בה לומד התלמיד, עובד הוראה מתחום החינוך המיוחד, פסיכולוג חינוכי, יועץ חינוכי, אם ישנו במוסד הרגיל, הורה התלמיד וכן בעל מקצוע נוסף הנדרש לפי הענין, לפי החלטת מנהל מוסד החינוך.
ועדת שילוב בית ספרית

(ב) ועדת שילוב תקבע את זכאותו של תלמיד במוסד הרגיל לתוספת של הוראה ולימוד שיטתיים ולשירותים מיוחדים לפי פרק זה.

(ג) ועדת שילוב תדון בעניינו של מי שהופנה אליה בידי הורה, עובד חינוך במוסד הרגיל, רשות חינוך מקומית, ארגון ציבורי או מי שהשר, שר העבודה והרווחה או שר הבריאות הסמיך לכך.

¹סייח התשי"ט, עמ' 287.

ערר
לועדת
השמה
20ה. (א) על החלטת ועדת שילוב רשאי תלמיד, הורה, או נציג של ארגון ציבורי להגיש ערר לועדת השמה, תוך עשרים ואחד ימים מיום שקיבל את ההחלטה; ועדת ההשמה רשאית לקבל את הערר, להחזיר את העניין לועדת השילוב לדיון נוסף, עם הוראות או בלעדיהן או לדחות את הערר.

(ב) ועדת השמה תיתן את החלטתה תוך עשרים ואחד ימים מיום שהוגש הערר, זולת אם האריכה את המועד מטעמים מיוחדים שיירשמו.

(ג) על הדיון בערר בוועדת ההשמה יחולו הוראות סעיפים 9, ו-11 עד 13.

מורים
ומטפלים
שאינם
מורים
20ה. ההוראה והלימוד והשירותים המיוחדים על פי סעיף 20 יינתנו לילד משולב, במסגרת לימודיו במוסד רגיל, על ידי מורים כאמור בסעיף 16 ועל ידי מטפלים שאינם מורים כאמור בסעיף 18.

תכנית
חינוכית
יחידנית
ליד
משולב
120. (א) עם תחילת לימודיו של ילד משולב במוסד רגיל, ובראשית כל שנת לימודים, לא יאוחר ממועד שקבע השר בתקנות, תיקבע במוסד הרגיל, תכנית חינוכית יחידנית לכל ילד משולב הלומד באותו מוסד; התכנית החינוכית היחידנית תיקבע, ככל האפשר, מתוך מגמה לשלב את הילד בתכנית הלימודים הרגילה, הכל לפי צרכיו של הילד המשולב ובהתחשב בסוג הלקות, בחומרתה, בגילו של הילד ובמסגרת תכנית השילוב שנקבעה לפי סעיף 20.

(ב) התכנית החינוכית היחידנית תיקבע על ידי מחנך הכיתה בה לומד הילד המשולב, עובד הוראה מתחום החינוך המיוחד, וכן בעל מקצוע נוסף הנדרש לפי העניין, לפי החלטת מנהל מוסד החינוך; לצורך קביעת התוכנית החינוכית היחידנית יוזמנו הוריו של הילד המשולב והילד עצמו או מי שהשר קבע, לענין זה, בתקנות.

תחילה
4. תחילתו של חוק זה בשנת הלימודים הראשונה שלאחר פרסומו או בתום ששה חודשים מיום פרסומו, לפי המאוחר.

ד ב ר י ה ס ב ר

חוק חינוך מיוחד חותר לשילובו של ילד בעל צרכים מיוחדים במסגרות החינוך הרגיל. ליבת החוק מצויה בסעיף 7(ב) לפיו בבואה לקבוע השמתו של ילד בעל צרכים מיוחדים, תעניק ועדת ההשמה זכות קדימה להשמתו במוסד חינוך מוכר שאינו מוסד לחינוך מיוחד.

הוראה זו משקפת את היעד ארוך הטווח של החוק, כאמור בסעיף 2, לפיו זכותו של אדם עם מוגבלות לנהל את חייו, לרבות לימודיו, בסביבה רגילה שאיננה מוגבלת. עקרונות וערכים אלה קיבלו לאחרונה משנה תוקף בחוק שוויון לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998.

מטרתה של הצעה זו לעגן במפורש את זכותו של ילד בעל צרכים מיוחדים לתוספת הוראה ולימוד שיטתיים ולשירותים מיוחדים בכל מסגרת בה הוא לומד, ובעיקר לנסות ולסייע לאותם ילדים בעלי צרכים מיוחדים המסוגלים להשתלב במסגרות הרגילות, ולהימנע ככל האפשר מהפנייתם למסגרות החינוך המיוחד, כך שיפיקו את מירב התועלת הלימודית והחברתית.

לסעיף 1:

סעיף זה מתקן את ההגדרה הכללית בחוק העיקרי לילד בעל צרכים מיוחדים, להגדרה מודרנית, כפי שהיא מקובלת היום בחוגים המקצועיים.

לסעיף 2:

סעיף זה מתקן את סעיף 7 לחוק העיקרי, העוסק בסמכויותיה של ועדת ההשמה, לאור המנגנון החדש שקבע לקביעת הזכאות ולקביעת התכנית החינוכית היחידנית לילד משולב.

לסעיף 3:

סעיף זה מוסיף לחוק העיקרי פרק חדש, העוסק בזכויותיו של ילד בעל צרכים מיוחדים במסגרת החינוך הרגיל. הפרק החדש קובע כי השר, בהסכמת שר האוצר, יקבע תכנית שילוב כוללת לגבי ילדים משולבים, שתתייחס להיבטים החינוכיים, הטיפוליים והתקציביים של השילוב. זכאותו של ילד משולב תיקבע על ידי ועדת שילוב בית ספרית (שעל החלטתה ניתן לערור לוועדת השמה), ואילו התכנית החינוכית היחידנית לגבי תיקבע על ידי הצוות החינוכי בבית הספר המכיר את התלמיד, תוך דגש על שילוב במערכת הרגילה, בהתחשב בצרכי הילד, בגילו, ובסוג הלקות ובחומרתה, ובמסגרת הכללית שקבע השר בתכנית השילוב.

להערכת משרד האוצר, ובהסתמך על הערכות משרד החינוך, לחוק זה עשויות להיות עלויות תקציביות משמעותיות, זאת בהתאם לתכנית שתגובש על ידי שר החינוך בהסכמת שר האוצר.

מוצע כי המימון יבוא מהקטנת הרזרבה של תקציב המדינה.

חבר הכנסת זבולון אורלב

הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 6) (מוסדות חינוך מוכרים לא רשמיים), התשס"ב-2001*

1. תיקון סעיף 11
בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג-1953¹ בסעיף 11, במקום "אם השר יחליט על התמיכה ובמידה שיחליט" יבוא "ובלבד שתמיכת המדינה בתקציביהם של מוסדות חינוך מוכרים כאמור, שעמדו בתנאים שהשר קבע, לא תפחת משבעים וחמישה אחוזים מהתקציב הממוצע של מוסדות חינוך רשמיים דומים".

2. תחילה
תחילתו של חוק זה בשנת הלימודים התשס"ב.

דברי הסבר

במערכת החינוך של מדינת ישראל קיימים שלושה סוגי מוסדות חינוך: מוסדות חינוך רשמיים, מוסדות חינוך מוכרים שאינם רשמיים, ומוסדות פטור.

על מוסדות החינוך המוכר שאינו רשמי מוחלות כמעט כל החובות המוטלות על מוסדות החינוך הרשמיים.

* הצעת חוק מס' פ/1352; הועברה לוועדה ביום ט"ו בכסלו התשס"א (12 בדצמבר 2000).

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 137; התשי"ס, עמ' 122.